

AJER
AKADEMIC JOURNAL OF
EDUCATIONAL RESEARCH

ISSUE 6

**AKADEMIC JOURNAL
OF EDUCATIONAL RESEARCH (AJER)
INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL**

November 2024

WWW.AJERUZ.COM

International Scientific Journal
AKADEMIC JOURNAL OF EDUCATIONAL RESEARCH (AJER)
November 2024

Tashkent 2024

O‘QUVCHILARNING IJODIY FIKRLASHINI RIVOJLANTIRISH USULLARI

Sayliyeva Mashkura Muxtorkuli qizi
CHDPU Boshlang‘ich ta‘lim metodikasi o‘qituvchisi

Annotatsiya: *Ijodiy fikrlash-bu mavjud bilimlarni yangi shaklda tartibga solish, ularni amaliyotda sinab ko‘rish, turli muammolarni hal qilishda o‘zgarishlarga tayyor bo‘lish jarayonidir*

Kalit so‘zlar: *fikr, ijod, g‘oya, jamoa, bilim, yangi*

Hozirgi zamon ta‘lim tizimi o‘quvchilarning faqat bilim olishlarini emas, balki ularning ijodiy fikrlash va mustaqil o‘ylash qobiliyatlarini rivojlantirishni ham talab qiladi. Ijodiy fikrlash - bu muammoni yangi, original yondashuv bilan hal etish, yangi g‘oyalar yaratish va ularni amaliyotda qo‘llash qobiliyatidir. Shuning uchun ta‘limda o‘quvchilarning ijodiy fikrlashini rivojlantirish, ularga yangicha fikrlashni o‘rgatish muhim ahamiyatga ega.

1. ijodiy fikrlashni anglash

Ijodiy fikrlash-bu mavjud bilimlarni yangi shaklda tartibga solish, ularni amaliyotda sinab ko‘rish, turli muammolarni hal qilishda o‘zgarishlarga tayyor bo‘lish jarayonidir. Bu jarayon faqat o‘quvchining yuqori darajadagi kognitiv qobiliyatini emas, balki uning tasavvurini, ijodkorlikni ham rivojlantiradi.

2. ijodiy fikrlashni rivojlantirishning asosiy usullari

a) muammoli vazifalar va topshiriqlar

O‘quvchilarga muammoli vazifalarni berish, ularni faqat aniq javobni topish emas, balki turli xil yechimlarni izlashga undaydi. Bu usul, ayniqsa, matematikadan yoki tabiat fanlaridan darslarida qo‘llaniladi. O‘quvchilar, aniq javobdan tashqari, muammoni qanday hal qilishlari mumkinligini o‘ylashga majbur bo‘ladilar.

b) boshqa fanlardan o‘rganish

O‘quvchilarga turli sohalaridagi fanlardan yangiliklar yoki kashfiyotlar haqida ma'lumot berish, ularda keng qamrovli fikrlash va bir-biriga bog‘liq bo‘lgan g‘oyalarni ko‘rish qobiliyatini rivojlantiradi. Masalan, matematikada yechim izlashda san'at yoki tarix fanlaridagi fikrlarni integratsiyalash.

c) Ijodiy savollar va diskussiyalar

Dars jarayonida ijodiy savollarni berish, o‘quvchilarga o‘z fikrlarini erkin ifodalashga imkon yaratadi. Masalan, "Agar bizning tariximiz boshqacha bo‘lsa, qanday o‘zgarishlar yuz berar edi?" kabi savollar o‘quvchilarning ijodiy tafakkurini uyg‘otadi.

d) grupplarda ishlash

O'quvchilarga guruhlarda ishlash vazifalarini berish, jamoaviy fikrlash va birgalikda yangi g'oyalar ishlab chiqish imkoniyatini yaratadi. Jamoa a'zolari o'rtasida fikr almashish, ijodiy yondashuvni yanada rivojlantiradi.

e) vizual materiallardan foydalanish

Vizual materiallar (rasmlar, diagrammalar, videolar) orqali o'quvchilarni fikrlashga undash mumkin. Bunday materiallar ularga noan'anaviy fikrlashni o'rgatib, ijodiy va analitik tafakkurini rivojlantiradi. Masalan, "Bu rasmni qanday talqin qilasiz?" deb so'rash o'quvchilarda ijodiy fikrlashni shakllantiradi.

3. ijodiy fikrlashni rivojlantirishning metodik yondashuvlari

a) kreativ o'yinlar va mashqlar

Kreativ o'yinlar, masalan, "so'z o'yinlari", "tasviriy o'yinlar", "ro'yxatlarni to'ldirish" kabi mashqlar o'quvchilarning ijodiy fikrlash qobiliyatini o'stiradi. Ushbu o'yinlar orqali o'quvchilar yangi g'oyalar va yechimlarni tezda ishlab chiqishadi.

b) tanqidiy fikrlashni qo'llab-quvvatlash

Tanqidiy fikrlashni rivojlantirish, o'quvchilarga har bir holatni ko'proq burchaklardan ko'rib chiqish imkoniyatini beradi. Tanqidiy yondashuv o'quvchilarga turli variantlar orasidan eng maqbulini tanlashni o'rgatadi.

c) rejalashtirish va innovatsion fikrlash

O'quvchilarga turli loyihalarni yaratish, yangi g'oyalar asosida reja tuzish kabi vazifalarni berish, ularning innovatsion fikrlash qobiliyatini rivojlantiradi. Shuningdek, o'quvchilarga kutilmagan vaziyatlar yuzaga kelganda qanday xatti-harakat qilishlarini o'rgatish ijodiy fikrlashni mustahkamlaydi.

O'quvchilarning ijodiy fikrlashini rivojlantirish, nafaqat ta'limda muvaffaqiyatga erishishda, balki hayotda o'z o'rinlarini topishda ham muhim omil hisoblanadi. Ta'lim jarayonida qo'llaniladigan metodik usullar va yondashuvlar o'quvchilarning ijodiy fikrlashini rivojlantirishga yordam beradi, bu esa ularda yangi g'oyalar va yechimlarni yaratishga, dunyoni o'zgacha ko'rishga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Abduqodirov A.A., Begmatova N.X. Ta'lim muassasalarida multimedia texnologiyasidan foydalanish uslubiyoti (Uslubiy qo'llanma)– Qarshi: 2011.

2.Sayliyeva, M. (2023). Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining milliy tarbiya ko'nikmasini rivojlantirish metodikasi. Academic research in educational sciences, 4(3), 390-393.

3.Sayliyeva, M. M. (2024). BOSHLANG'ICH SINFLAR O'QUVCHILARINING 4K XALQARO MODELI BO'YICHA KO'NIKMALARINI SHAKLLANTIRISH MASALASI. Academic research in educational sciences, (1), 374-375.

4. Qizi,S.M.M. (2024). BOSHLANG‘ICH SINFI O‘QUVCHILARINING 4 K
XALQARO MODULI BO‘YICHA KRISTIZIM KO‘NIKMASINI
SHAKLLANTIRISH. Science and innovation, 3 (Special Issue 16), 145-146.

AKADEMIC JOURNAL OF EDUCATIONAL RESEARCH (AJER)
international scientific journal
6-son

Nashr qilingan sana: 27.11.2024.
Shrift: "Times New Roman".

“ACADEMIC JOURNAL” MCHJ

Manzil: 700096, Toshkent shahri, Chilozor tumani, Bog‘iston ko‘chasi, 116/6.
www.ajeruz.com, info@ajeruz.com, +998950457172